

Del 1997 al 2025: vint-i-vuit anys de debat sobre economia de la cultura. Què ha canviat? Què no?

Publicat per [Interacció](#) [1] el 23/06/2025 - 16:12 | Última modificació: 30/03/2026 - 07:17

Fa gairebé trenta anys, la cultura demanava ser reconeguda com a sector econòmic. Avui, encara ens preguntem si aquell reconeixement ha arribat i, sobretot, si era el que realment necessitàvem.

Fer una lectura comparativa entre el dossier "Economia de la Cultura" publicat el 1997 i el monogràfic del 2025 de la *Revista Econòmica de Catalunya* és molt més que un exercici de memòria. Ens permet veure com han evolucionat les preguntes, els enfocaments i les prioritats del pensament econòmic aplicat a la cultura, i entendre millor per què algunes dificultats estructurals encara persisteixen.

1. Introducció: dues fotografies separades per gairebé 30 anys

El dossier "Economia de la Cultura" publicat per la *Revista Econòmica de Catalunya* l'any 1997 (núm. 31) i el monogràfic recent del 2025 (núm. 91) ofereixen una oportunitat singular per observar com ha evolucionat el pensament sobre l'economia cultural a casa nostra. A través d'una selecció d'articles d'experts i analistes, tots dos números ofereixen una instantània del debat sobre cultura i economia en dos moments històrics molt diferents: un, en plena consolidació del sistema autonòmic i de les polítiques culturals municipals; l'altre, en un escenari postpandèmic marcat pels reptes globals de la sostenibilitat, la digitalització i els drets culturals.

Aquest article proposa una lectura comparativa dels dos dossiers per identificar els temes que persisteixen, aquells que han perdut centralitat i els nous enfocaments que han guanyat pes. Alhora, es vol reconèixer la trajectòria d'alguns autors recurrents i observar com han evolucionat les seves propostes i preocupacions.

2. Els temes que persisteixen: estructures que no acaben de moure's

Un dels elements més rellevants d'aquesta lectura comparada és constatar com algunes de les preocupacions del 1997 es mantenen plenament vigents el 2025. El finançament continua sent un dels grans temes irresolts. El 1997, el dossier ja posava el focus en la manca de recursos estructurals i en les dificultats de sostenibilitat econòmica del sector, amb articles dedicats a la malaltia dels costos (Baumol), la supervivència econòmica dels creadors (Throsby), i les limitacions d'una avaluació econòmica robusta (Baró i Bonet).

Aquestes problemàtiques tornen a aparèixer el 2025, amb un diagnòstic similar: un sistema de finançament fràgil, massa dependent de la subvenció i amb escassa visió estratègica. També es manté el debat entorn del valor econòmic de la cultura, i les tensions entre criteris de mercat i lògiques de servei públic.

El que no trobem al dossier de 1997, però, és una reflexió sistemàtica sobre la governança institucional o la burocràcia, temes que en canvi són centrals al 2025. Això ens indica que la mirada de fa trenta anys estava molt centrada en l'anàlisi econòmica clàssica, mentre que l'actual tendeix a incorporar també aspectes organitzatius, institucionals i contextuals.

2.1. Taula comparativa de temes (1997 vs. 2025)

Aquesta taula resumeix els principals temes tractats als dos dossiers i mostra com han evolucionat o ampliat el seu enfocament:

Comparativa de temes

1997 vs. 2025
Temes

1997

2025

Finançament Preocupació per la sostenibilitat econòmica i Precarietat estructural del finançament, manca de

	les subvencions puntuals	visió estratègica
Valor econòmic de la cultura	Mesura de l'impacte i demanda de legitimitat econòmica	Valor multidimensional: social, simbòlic, sostenible
Teoria econòmica aplicada	Baumol, Peacock, Throsby: arts escèniques, costos, demanda	Integració de l'impacte social i els nous indicadors
Indústries culturals	Com a sector específic	Com a part d'un ecosistema cultural divers i integrat
Gestió cultural	Models organitzatius i demanda	Governança, participació, avaluació, digitalització
Gènere i equitat	No apareix	Central: desigualtats laborals, cures, lideratges femenins
Governança institucional	Absent del dossier	Tema central: rigideses, adaptabilitat, innovació administrativa

3. Els temes que desapareixen (o han canviat de forma)

El dossier del 1997 mostra una preocupació clara per legitimar la cultura com un sector econòmic rellevant, a través de conceptes com el mercat, la productivitat, la demanda i l'impacte econòmic. Aquest enfocament és coherent amb el moment històric i amb el referent de l'economia de la cultura anglosaxona.

El 2025, en canvi, aquesta preocupació per la legitimitat econòmica es manté, però es veu ampliada i matisada. El discurs incorpora nous valors, com ara la cohesió social, la diversitat, el benestar o la sostenibilitat. També es passa d'una mirada centrada en la producció i el consum, a una concepció d'ecosistema: la cultura com a xarxa viva i interdependent.

Com diu Maite Esteve al dossier del 2025, "cal pensar la cultura com un ecosistema viu, interdependent, que genera valor econòmic, social i simbòlic".

A més, temes com les indústries culturals, que el 1997 es tractaven com una categoria separada dins la cultura, al 2025 s'integren de manera més transversal. Això mostra un canvi en la manera de pensar el sistema cultural: menys compartimentat, més articulat.

4. Nous enfocaments i debats del 2025

El dossier de 2025 incorpora de forma destacada temes absents el 1997. Anna Villarroya ho resumeix amb claredat: "És urgent incorporar la perspectiva de gènere a la governança cultural i garantir unes condicions laborals dignes i equitatives". La perspectiva de gènere i la precarietat laboral són objecte d'anàlisi específica. L'avaluació d'impacte socioeconòmic de la cultura, amb nous indicadors i mètodes, guanya centralitat. L'atenció a la innovació i a les indústries culturals i creatives s'ha ampliat, amb una mirada que integra la digitalització i la transformació tecnològica.

També hi ha una incorporació més clara de la cultura com a palanca de desenvolupament sostenible, amb referències a l'Agenda 2030 i al turisme responsable. L'àmbit de la formació i la professionalització del sector té també un pes rellevant en el nou dossier, com a element clau per augmentar la qualitat i l'impacte del sector.

5. Continuitats d'autor i d'escola: què ens diu la trajectòria dels experts?

La presència continuada d'alguns autors en els dos dossiers, com és el cas de Lluís Bonet i Xavier Cubeles, permet observar una evolució del pensament i de les prioritats al llarg dels anys. Si al 1997 predominava una

mirada més centrada en l'eficiència econòmica i la construcció d'una política cultural racional, el 2025 emergeix una mirada més oberta als valors socials i a la dimensió transformadora de la cultura.

També es fa evident una major interdisciplinarietat i hibridació de perfils: economistes, gestors, juristes, consultores, representants institucionals... Aquesta diversificació d'autories reflecteix un sector més complex i connectat amb altres camps de coneixement i acció.

Aquest canvi en els perfils autorals es veu reforçat per una transformació significativa en termes de gènere. Si al 1997 el protagonisme era gairebé exclusivament masculí, al 2025 la presència de veus femenines s'incrementa notablement, tant en nombre com en posicions de lideratge. Anna Villarroya, per exemple, coordina el dossier i signa diverses peces clau, i altres autores com Elena Costas o Maite Esteve introdueixen enfocaments nous sobre les desigualtats laborals, la perspectiva de gènere i les cures. Aquest relleu generacional i de gènere també és una expressió del canvi de prioritats del sector.

6. El deute pendent d'un sector encara fràgil

Llegir els dos dossiers en paral·lel ens deixa un regust agre dolç: si bé hi ha avanços evidents en el discurs i en l'amplitud de mirada, moltes de les estructures de base es mantenen igual de fràgils. El finançament continua sent volàtil, la governança institucional poc adaptada, i els models d'avaluació, encara a mig desplegar.

Però alhora, aquesta lectura ens mostra la capacitat del sector per generar pensament, adaptar-se i reinventar-se. El fet que la cultura torni a ser objecte de reflexió econòmica gairebé trenta anys després és, per si mateix, un símptoma de la seva vitalitat. I també una invitació a fer balanç amb honestedat:

Potser la pregunta ja no és què ens falta per avançar, sinó què ens frena de deixar enrere certes inèrcies.

Referències bibliogràfiques

Bonet, L., i Baró, E. (Eds.). (1997). *Dossier: Economia de la cultura* [Monogràfic núm. 31]. Revista Econòmica de Catalunya, 31, 57–144. <https://raco.cat/index.php/RECAT/issue/view/30477> [2]

Villarroya, A. (Coord.). (2025). *Economia de la cultura i les arts* [Monogràfic núm. 91]. Revista Econòmica de Catalunya, 91. <https://coleccionistes.cat> [3]

Categories: Article

Categories: Articles i anàlisi

Etiquetes: economia de la cultura

Etiquetes: finançament de la cultura

Etiquetes: recerca cultural

Etiquetes: pensament cultural

Etiquetes: governança cultural

- [4]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/news/2025/06/RECAT>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] <https://raco.cat/index.php/RECAT/issue/view/30477>

[3] <https://coleccionistas.cat/Canales/Ficha.aspx?IdMenu=1e333773-ef9d-4d24-a878-86732e3a51dd&Cod=e8a115e9-9b0d-4510-a9e0-347c484b36c4&Idioma=ca-ES>

[4] <https://interaccio.diba.cat/node/10068>